

Het hoger beroepsonderwijs in Vlaams-Brabant en Brussel (2009 - 2010)

www.zeevanmogelijkheden.be

Deze brochure behandelt het **hoger beroepsonderwijs (HBO₅)** binnen het volwassenenonderwijs.

Volgende onderwerpen komen in deze brochure aan bod:

- Waar situeert het hoger beroepsonderwijs zich?
- Doelgroep
- Toelatingsvoorwaarden
  - ❖ Voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht
  - ❖ Vereiste studiebewijzen
  - ❖ Andere toelatingsvoorwaarden
  - ❖ Vrijstellingen
- Financiële aspecten
  - ❖ Kostprijs
  - ❖ Opleidingscheques
  - ❖ Betaald educatief verlof
  - ❖ Tijdskrediet/loopbaanonderbreking
  - ❖ Kindergeld en studietoelage
- Organisatie van de opleidingen
- Overzicht van het HBO-aanbod
- Evaluatie en studiebewijzen
- Van gegradueerde naar bachelor

- Bijlage: overzicht van de Centra voor Volwassenenonderwijs per consortium

1. Waar situeert het hoger beroepsonderwijs zich?

Het hoger beroepsonderwijs (HBO₅) omvat beroepsgerichte opleidingen op het niveau van het hoger onderwijs en situeert zich tussen het secundair onderwijs en de professionele bacheloropleidingen. Na het succesvol afronden van een HBO₅-opleiding behaal je een graduaatsdiploma, dat een duidelijke waarde op de arbeidsmarkt heeft. Daarnaast biedt het je ook de mogelijkheid een verkort traject te starten om vervolgens een professionele bachelor te behalen.

HBO₅-opleidingen worden binnen het volwassenenonderwijs aangeboden door de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's). In de toekomst zullen ook de hogescholen bepaalde HBO₅-opleidingen kunnen aanbieden. Deze brochure handelt enkel over de HBO₅-opleidingen die binnen het volwassenenonderwijs worden georganiseerd. Deze opleidingsvorm is ook nog bekend onder de oude benaming 'Hoger onderwijs voor sociale promotie' (HOSP) of graduaatopleidingen.

Sommige Centra voor Volwassenenonderwijs hebben vestigingen in meerdere steden of gemeenten. Sinds kort werken de CVO's ook samen in regionale consortia voor volwassenenonderwijs. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dat het Brussels Consortium Volwassenenonderwijs (<http://www.brucovo.be>), voor het arrondissement Halle-Vilvoorde is dat Consortium Groene Rand (<http://www.groenerand.be>) en voor het arrondissement Leuven is dat Consortium volwassenenonderwijs L4 (<http://www.leereenlevenlang.be>).

In bijlage 1 geven we per consortium een overzicht van de Centra voor Volwassenenonderwijs die een HBO₅-aanbod hebben. Meer informatie over de drie consortia vind je op <http://www.zeevanmogelijkheden.be>.

2. Doelgroep

De sprong van secundair onderwijs naar hogeschool of universiteit blijkt voor heel wat jongeren te groot. Maar ook werkende volwassenen die zich willen omscholen in het hoger onderwijs ervaren soms moeilijkheden. Het hoger beroepsonderwijs vult de ontbrekende trede tussen het secundair onderwijs en de hogeschool op en biedt jongeren en volwassenenen de kans om geleidelijk aan te klimmen op de onderwijsladder. HBO₅-opleidingen kunnen een opstap vormen naar de opleiding tot professionele bachelor.

Daarnaast speelt het hoger beroepsonderwijs ook in op de behoeften van mensen die niet geïnteresseerd zijn in langere bacheloropleidingen, maar via kortere of deeltijdse trajecten een erkende beroepskwalificatie willen verwerven, onmiddellijk na het secundair onderwijs of later in hun loopbaan.

Om die reden is het hoger beroepsonderwijs toegankelijk voor een brede doelgroep. Zowel jongeren die zich verder willen kwalificeren, werkenden die een nieuwe uitdaging willen/moeten opnemen, als werkzoekenden die hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten, kunnen er terecht. Daarnaast kan je, onder bepaalde voorwaarden, via het hoger beroepsonderwijs je diploma secundair onderwijs behalen.

3. Toelatingsvoorwaarden

3.1. Voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht

Om te starten met een HBO₅-opleiding moet je voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht. Concreet betekent dit dat je 18 jaar of ouder bent op het ogenblik van de inschrijving, of 18 jaar wordt vóór 31 december als de inschrijving plaats vindt tussen 1 september en 31 december.

3.2. Vereiste studiebewijzen

Naast de leerplichtvoorwaarde moet je beschikken over één van volgende studiebewijzen:

- een studiegetuigschrift van het 2de leerjaar van de 3de graad van het secundair onderwijs (6 BSO) dat minstens drie jaar geleden behaald werd;
- een diploma van het secundair onderwijs;
- een certificaat van een opleiding van het secundair onderwijs voor sociale promotie of het secundair volwassenenonderwijs van minimum 900 lestijden;
- een certificaat van het hoger beroepsonderwijs;
- een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of het hoger beroepsonderwijs;
- een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, bachelor of master;
- een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst wordt erkend als gelijkwaardig met een van de voorgaande diploma's.

Een Centrum voor Volwassenenonderwijs kan kandidaten die niet over één van de vereiste studiebewijzen beschikken, toch toelaten op basis van specifieke redenen of op basis van het algemene niveau van de kandidaat. Dit algemene niveau wordt getoetst aan de hand van een toelatingsproef. Voor meer informatie kan je terecht in het centrum waar je een opleiding wenst te volgen.

3.3. Andere toelatingsvoorwaarden

Voor bepaalde opleidingen wordt specifieke voorkennis of ervaring verwacht. Meer informatie hierover vind je bij de centra.

3.4. Vrijstellingen

In sommige gevallen kan je ook een studieduurverkorting of vrijstelling aanvragen. Op basis van studiebewijzen van eerder gevolgde opleidingen (EVK's of 'Eerder Verworven Kwalificaties') of op basis van buitenschoolse ervaring (EVC's of 'Eerder Verworven Competenties') kan je vrijgesteld worden van één of meerdere modules van een opleiding. De vrijstelling kan zowel betrekking hebben op het volgen van lessen als op (een gedeelte van) de evaluatie. Op die manier kan je de duur van je opleiding verkorten.

Voor meer informatie in verband met vrijstellingen en studieduurverkorting wend je je het best tot het centrum waar je een opleiding wenst te volgen.

4. Financiële aspecten

4.1. Kostprijs

De kostprijs voor de cursist bestaat uit 2 luiken: het inschrijvingsgeld en de bijdrageregeling.

INSCHRIJVINGSGELD

➤ *Standaardtarief inschrijvingsgeld*

Voor de Centra voor Volwassenenonderwijs bedraagt het inschrijvingsgeld 1 € per lestijd. Het inschrijvingsgeld wordt dus berekend door het aantal lestijden van een module te vermenigvuldigen met 1 €. Voor gecombineerd onderwijs wordt het inschrijvingsgeld berekend alsof de opleiding volledig in contactonderwijs is verstrekt.

In het hoger beroepsonderwijs betaal je als cursist maximum 400 € per schooljaar per gevolgde opleiding. Voor de volledige opleiding in het hoger beroepsonderwijs betaal je als cursist maximum 1.200 €. De maximumgrens van het inschrijvingsgeld voor een volledige opleiding blijft gedurende vier schooljaren geldig. De maximumgrens van 1.200 € wordt toegepast indien de opleiding binnen een periode van 4 schooljaren wordt afgerond; indien deze periode overschreden wordt, is enkel nog de begrenzing van 400 € per opleiding van toepassing.

➤ *Volledige vrijstelling van inschrijvingsgeld*

Indien je tot een van volgende categorieën behoort, heb je recht op een volledige vrijstelling van het inschrijvingsgeld:

- alle cursisten met een inkomen via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon, of cursisten die ten laste zijn van één van deze categorieën;
- asielzoekers die materiële hulp genieten;
- gedetineerden die verblijven in één van de Belgische strafinrichtingen;
- cursisten die een wachtuitkering of werkloosheidsuitkering krijgen en die een opleiding volgen die door de VDAB erkend is in het kader van een traject naar werk;
- niet-werkende verplicht ingeschreven werkzoekenden die nog geen recht op een wachtuitkering hebben verworven;
- inburgeraars die een inburgeringscontract hebben ondertekend of een inburgeringsattest behaald hebben voor de opleidingen Nederlands tweede taal op richtgraad 1 en 2.

Op onderstaande website vind je de attesten terug die je moet laten invullen om te bewijzen dat je recht hebt op een volledige vrijstelling van het inschrijvingsgeld: <http://www.ond.vlaanderen.be/volwassenenonderwijs/directies/cursistenadministratie.htm>

➤ *Verminderd inschrijvingsgeld van 0,25 € per lestijd*

Indien je tot een van volgende categorieën behoort, krijg je een gedeeltelijke vrijstelling van het inschrijvingsgeld en betaal je slechts 0,25 € per lestijd:

- cursisten met een inkomen via een wachtuitkering of een werkloosheidsuitkering voor alle opleidingen die niet gevolgd worden in een door de VDAB erkend traject naar werk, of cursisten die ten laste zijn van één van deze categorieën;

- alle cursisten die in het bezit zijn van een van volgende attesten of die ten laste zijn van een persoon die in het bezit is van een van volgende attesten:
  - ❖ een attest, uitgereikt door de bevoegde overheid, waaruit arbeidsongeschiktheid van ten minste 66% blijkt;
  - ❖ een attest waaruit het recht op een integratietegemoetkoming aan gehandicapten blijkt;
  - ❖ een attest waaruit de inschrijving bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap blijkt;
- alle cursisten die gedurende twee opeenvolgende schooljaren opleiding gevolgd hebben in een Centrum voor Basiseducatie gedurende ten minste 120 lestijden en dit voorafgaand aan het schooljaar van inschrijving in een Centrum voor Volwassenenonderwijs.

Op onderstaande website vind je de attesten terug die je moet laten invullen om te bewijzen dat je recht hebt op een gedeeltelijke vrijstelling van het inschrijvingsgeld: <http://www.ond.vlaanderen.be/volwassenenonderwijs/directies/cursistenadministratie.htm>

BIJDRAGEREGELING

Naast het inschrijvingsgeld betaalt de cursist een bijdrage in de reële kosten van het cursusmateriaal. Onder 'cursusmateriaal' verstaan we alle benodigdheden die het centrum nodig acht voor het volgen van een module.

Het cursusmateriaal wordt aangerekend tegen kostprijs en moet bij het begin van elk schooljaar geschat worden. De cursist wordt voor de inschrijving op de hoogte gebracht van de kosten die voor het cursusmateriaal aangerekend zullen worden bij de module die hij wenst te volgen.

4.2. Opleidingscheques

Als werknemer kan je je opleiding bij een Centrum voor Volwassenenonderwijs betalen met opleidingscheques (max. 250 € per kalenderjaar - max. 500 € per kalenderjaar als je nog niet over een HBO-diploma beschikt). De Vlaamse overheid betaalt de helft van de waarde van de opleidingscheques. Alle praktische informatie kan je vinden op de website van de VDAB (<http://vdab.be/opleidingscheques/werknemers.shtml>) of via 0800-30 700.

4.3. Betaald educatief verlof

Betaald educatief verlof houdt in dat werknemers die een bepaalde opleiding volgen gedurende een aantal uren afwezig mogen zijn op het werk, met behoud van het normale loon. Bepaalde opleidingen van een Centrum voor Volwassenenonderwijs komen in aanmerking voor educatief verlof.

Alle opleidingen die recht geven op educatief verlof kunnen max. 100 uren betaald educatief verlof per jaar opleveren wanneer de lessen niet samenvallen met de normale arbeidstijd, of max. 105 uren betaald educatief verlof wanneer de lessen samenvallen met de normale arbeidstijd. Indien je educatief verlof geniet, laat je je aanwezigheid in de lessen registreren en wettig je steeds je afwezigheid.

Meer informatie over de aanvraagmodaliteiten en de te vervullen formaliteiten vind je op www.werk.belgie.be (verloven / betaald educatief verlof).

4.4. Tijdskrediet/loopbaanonderbreking

De combinatie werk-gezin-opleiding is soms erg moeilijk. Dankzij loopbaanonderbreking of tijdskrediet kan je meer tijd vrij maken om te studeren. Deze regeling laat je toe je arbeidsprestaties tijdelijk te onderbreken, hetzij gedeeltelijk hetzij volledig. De minimum- en maximumduur van de loopbaanonderbreking of het tijdskrediet zijn afhankelijk van een aantal factoren: de sector waarin je tewerkgesteld bent, periodes van loopbaanonderbreking die je in het verleden reeds hebt opgenomen e.d.

Op <http://www.rva.be/> vind je een antwoord op al je vragen over loopbaanonderbreking en tijdskrediet: voorwaarden waaraan je moet voldoen om recht te hebben op tijdskrediet, premies, aanvraagformulieren e.d.

Bovenop de RVA-premie in het kader van loopbaanonderbreking of tijdskrediet, heb je in bepaalde gevallen recht op een Vlaamse aanmoedigingspremie opleidingskrediet.

Meer informatie vind je op <http://www.werk.be/wn/aanmoedigingspremies>

4.5. Kindergeld en studietoelage

Jongeren tussen 18 en 25 jaar moeten voldoen aan volgende voorwaarden om hun recht op kindergeld te behouden:

- indien je een HBO₅-opleiding volgt aan een Centrum voor Volwassenenonderwijs moet je minstens 13 uur per week les of verplichte stage volgen en moet je de lessen op regelmatige basis bijwonen;
- je bruto-inkomen mag niet meer bedragen dan 480,47 € per maand. Het aantal werkuren speelt hierbij geen rol.

Je kan bij je kinderbijslagfonds een aanvraagformulier bekomen dat door het Centrum voor Volwassenenonderwijs ingevuld moet worden ("Kinderbijslag na de leerplicht"). Voor extra informatie en specifieke vragen, verwijzen we je graag door naar de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers <http://www.kindergeld.be> of een kinderbijslagfonds.

De HBO₅-opleidingen van het volwassenenonderwijs komen niet in aanmerking voor een studietoelage.

5. Organisatie van de opleidingen

HBO₅-opleidingen worden momenteel nog georganiseerd volgens twee modellen: modulair en lineair.

- In **modulaire** opleidingen wordt de leerstof onderverdeeld in modules en eenheden. Na elke module kan je een deelcertificaat behalen. Wie over alle nodige deelcertificaten beschikt, behaalt het uiteindelijke certificaat of diploma. Als cursist kan je in principe zelf je studiepakket samenstellen en de duur van je opleiding bepalen. In een aantal gevorderde modules kan je pas starten als je beschikt over het certificaat van een voorafgaande module. De meeste CVO's stellen zelf één of soms twee modeltrajecten voor.
- Andere opleidingen worden nog aangeboden in een **lineaire** structuur, waarbij de opleiding wordt onderverdeeld in leerjaren die men achtereenvolgens doorloopt.

In de toekomst zullen alle HBO₅-opleidingen modulair ingericht worden.

In Vlaanderen wordt voor de HBO₅-opleidingen in principe een studieomvang van minimum 90 en maximum 120 studiepunten vooropgesteld. Eén studiepunt betekent voor de gemiddelde student in het hoger onderwijs 25 à 30 uren effectieve studietijd (inclusief de lesmomenten).

In de Centra voor Volwassenenonderwijs kan je zowel een dag-, een avond- als een weekendaanbod van HBO₅-opleidingen vinden. Enkele CVO's bieden gecombineerd onderwijs aan, wat wil zeggen dat je contactonderwijs kan combineren met afstandsonderwijs. Een deel van de module wordt in het CVO gegeven en een deel kan je zelfstandig, thuis of in een open leercentrum, verwerken.

6. Een overzicht van het HBO₅-aanbod

HBO₅-opleidingen worden onderverdeeld in studiegebieden. In onderstaande tabellen geven we per regio een overzicht van de opleidingen per studiegebied.

Tabel 1: Brussels Hoofdstedelijk Gewest: HBO₅-opleidingen per studiegebied

Studiegebied	Opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Biotechniek	Cosmetische wetenschappen	CVO Elishout COOVI
Gezondheidszorg	Kaderopleiding nursing	CVO Lethas
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Boekhouden	CVO Brussel CVO Lethas
	Fiscale wetenschappen	CVO Hogere Leergangen voor Sociale en Fiscale Wetenschappen
	Gids - Reisleader	CVO Elishout COOVI
	Hotel- en Cateringmanagement	CVO Elishout COOVI
	Informatica	CVO Brussel CVO Lethas
	Marketing	CVO Brussel
	Openbare besturen	CVO Elishout COOVI
	Verzekeringen	CVO Brussel
Industriële wetenschappen en technologie	Elektronica	CVO Brussel
Sociaal-agogisch werk	Syndicaal werk	CVO Brussel
	Seniorenconsulentenvorming	CVO Hogere Leergangen voor Sociale en Fiscale Wetenschappen

Tabel 2: Regio Halle-Vilvoorde: HBO₅-opleidingen per studiegebied

Studiegebied	Opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Bedrijfsorganisatie	VTI Aalst CVO
	Boekhouden	CVO Aalst - Opwijk CVO Mechelen/Vilvoorde/Zaventem GLTT CVO VTI Aalst CVO
	Fiscale wetenschappen	VTI Aalst CVO
	Informatica	VTI Aalst CVO
	Meertalig secretariaat	VTI Aalst CVO

Tabel 3: Regio Leuven-Hageland: HBO₅-opleidingen per studiegebied

Studiegebied	Opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Biotechniek	Biotechnologie	CVO ACE-Groep T
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Boekhouden	CVO ACE-Groep T CVO De Oranjerie CVO Leuven-Landen
	Fiscale wetenschappen	CVO ACE-Groep T
	Gids - Reisleider	CVO De Oranjerie
	Informatica	CVO ACE-Groep T CVO De Oranjerie
	Logistiek, transport en mobiliteit	CVO ACE-Groep T
	Marketing	CVO ACE-Groep T
	Niet-commercieel management	CVO HIRL
	Ondernemingscommunicatie	CVO ACE-Groep T
	Openbare besturen	CVO De Nobel
	Rechtspraak	CVO Leuven-Landen
Industriële wetenschappen en technologie	Bedrijfsautomatisatie	CVO ACE-Groep T
	Elektriciteit	CVO VTI Leuven
	Elektronica	CVO ACE-Groep T CVO VTI Leuven
	Telecommunicatietechnieken	CVO ACE-Groep T
Sociaal-agogisch werk	Bibliotheekwezen en informatiemanagement	CVO De Nobel
	Maatschappelijk werk	CVO Sociale School Heverlee
	Orthopedagogie	CVO Sociale School Heverlee
	Personeelswerk	CVO Sociale School Heverlee
	Seniorenconsulentenvorming	CVO HIRL
	Sociaal-cultureel werk	CVO Sociale School Heverlee
	Sociale Readaptatiewetenschappen	CVO HIRL
	Syndicaal werk	CVO Sociale School Heverlee

7. Specifieke lerarenopleiding

In deze HBO₅-brochure willen we ook aandacht schenken aan de specifieke lerarenopleiding. Deze opleiding behoort strikt genomen niet tot het hoger beroepsonderwijs, maar wordt als niveau-overstijgend beschouwd. De specifieke lerarenopleiding leidt tot het diploma van leraar en geeft je de mogelijkheid om les te geven in de vakken die aansluiten bij je hoofddiploma. De nieuwe specifieke lerarenopleiding en het daarbijhorende diploma van leraar vervangt de vroegere D-cursus, de vroegere GPB én de vroegere aggregatieopleiding.

De theorie wordt gedeeltelijk in contactonderwijs en gedeeltelijk in afstandsonderwijs aangeboden.

Tabel 4: Overzicht van centra die de specifieke lerarenopleiding aanbieden

Opleiding	Consortium	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Specifieke Lerarenopleiding	Consortium L4	CVO De Oranjerie CVO VTI Leuven
	BruCoVo	CVO Brussel CVO Elishout COOVI CVO Lethas
	Consortium Groene Rand	VTI Aalst CVO

8. Evaluatie en studiebewijzen

De Centra voor Volwassenenonderwijs organiseren voor elke module of vak een evaluatie waarbij men nagaat in welke mate de cursist de doelstellingen van het leerplan heeft bereikt. Dit kan gebeuren via permanente evaluatie en/of een afsluitende evaluatie (b.v. een examen). De evaluatiemethode wordt beschreven in het examenreglement. In het hoger beroepsonderwijs kan men voor een module of vak twee evaluatieperiodes organiseren, maar het CVO is hiertoe niet verplicht.

Wie slaagt voor een module van een opleiding behaalt een **deelcertificaat**. Wie slaagt in een HBO₅-opleiding met minder dan 900 lestijden behaalt een **certificaat**. In HBO₅-opleidingen van minimaal 900 lestijden (zoals in de toekomst vooropgesteld wordt) kan men het **diploma van gegradueerde** behalen.

Cursisten die de specifieke lerarenopleiding succesvol afronden, behalen het **diploma van leraar**.

9. Van gegradueerde naar bachelor

Het diploma van gegradueerde binnen het hoger beroepsonderwijs is niet hetzelfde als het diploma van professionele bachelor dat men aan de hogeschool kan behalen. De doorstroom van een HBO₅-opleiding naar een opleiding tot professionele bachelor zal echter vergemakkelijkt worden doordat CVO's en hogescholen samenwerken om verkorte trajecten uit te tekenen voor de aansluitende bacheloropleiding. Concreet betekent dit dat het aantal studiepunten dat je moet volgen in de bacheloropleiding gevoelig verminderd zal worden op basis van het reeds behaalde grauaatsdiploma.

Onderstaande tabellen geven per consortium een overzicht van de bestaande aanvullingstrajecten. In overleg tussen het Centrum voor Volwassenenonderwijs en de Hogeschool werd een programma opgesteld dat de gegradueerde kan volgen om een professionele bachelor te behalen. De doorstroommogelijkheden zijn uiteraard niet beperkt tot de opleidingen die in de tabel vermeld worden. Je kan bij een hogeschool voor eender welke opleiding navragen of je, op basis van je behaalde grauaatsdiploma, recht hebt op vrijstellingen.

Tabel 5: Aanvullingstrajecten na een HBO-opleiding regio Leuven-Hageland:

HBO5-opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs	Professionele Bachelor	Hogeschool
Biotechnologie	CVO ACE-Groep T	Biomedische laboratoriumtechnologie	KHLeuven
Boekhouden	CVO Leuven-Landen	Bedrijfsmanagement, afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit	KHLeuven
	CVO De Oranjerie	Bedrijfsmanagement, afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit	XIOS Hogeschool Limburg KHMechelen
Informatica	CVO De Oranjerie	Toegepaste informatica, afstudeerrichting systemen en netwerkbeheer	XIOS Hogeschool Limburg
Maatschappelijk werk	CVO Sociale School Heverlee	Sociaal werk, afstudeerrichting maatschappelijk werk	KHLeuven
Niet-commercieel management	CVO HIRL	Office management, afstudeerrichting management assistent	Erasmushogeschool Brussel
Orthopedagogie	CVO Sociale School Heverlee	Orthopedagogie	Ehsal/HUB KHLim
Personeelswerk	CVO Sociale School Heverlee	Sociaal werk, afstudeerrichting personeelswerk	KHLeuven
Rechtspraak	CVO Leuven-Landen	Bedrijfsmanagement, afstudeerrichting rechtspraak	KHLeuven
Sociaal-cultureel werk	CVO Sociale School Heverlee	Sociaal werk, afstudeerrichting sociaal-cultureel werk	KHLeuven
Sociale readaptatiewetenschappen	CVO HIRL	Sociaal werk	Erasmushogeschool Brussel
Syndicaal werk	CVO Sociale School Heverlee	Sociaal werk	KHLeuven

Tabel 6: Aanvullingstrajecten na een HBO-opleiding regio Halle-Vilvoorde

HBO5-opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs	Hogeschool
Bedrijfsorganisatie	VTI Aalst CVO	Hogeschool Zeeland

Tabel 7: Aanvullingstrajecten na een HBO-opleiding Brussels Hoofdstedelijk Gewest

HBO5-opleiding	Centrum voor Volwassenenonderwijs	Professionele Bachelor	Hogeschool
Informatica	CVO Brussel	Toegepaste informatica	Erasmus Hogeschool Brussel

BIJLAGE 1

Tabel 1: Centra voor Volwassenenonderwijs met een HBO₅-aanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Consortium	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Consortium BruCoVo	<p><u>CVO Brussel</u> Materiaalstraat 67 - 1070 Brussel (02)528 09 50 www.cvobrusseel.be</p> <p><u>CVO Elishout COOVI</u> Emile Grysonlaan 1 - 1070 Anderlecht (02)526 77 40 www.elishout.be</p> <p><u>CVO Hogere Leergangen voor Sociale en Fiscale Wetenschappen</u> Stormstraat 2 - 1000 Brussel (02)210 13 41 www.fhs.be</p> <p>Huart Hamoiriaan 136 - 1030 Schaarbeek (02)240 68 40 www.hig.be</p> <p><u>CVO Lethas</u> Landsroemlaan 126 - 1083 Ganshoren (02)420 10 26 www.lethas.be</p>

Tabel 2: Centra voor Volwassenenonderwijs met een HBO₅-aanbod in de regio Halle-Vilvoorde:

Consortium	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Consortium Groene Rand	<p><u>CVO Aalst - Opwijk</u> Kloosterstraat 81 - 1725 Opwijk (053)70 89 45 www.leerwatjewil.be</p> <p><u>CVO Meviza (Mechelen/Vilvoorde/Zaventem)</u> Vaartstraat 1/bus 2 - 1800 Vilvoorde (02)257 03 99 www.cvo-meviza.be</p> <p><u>GLTT CVO</u> Schoolstraat 2 - 1640 St-Genesius-Rode (02)358 28 97 A. Demaeghtlaan 40 - 1500 Halle (02)361 60 96 www.gltt.be</p> <p><u>CVO VTI Aalst</u> Sint-Gabriëlstraat 152 - 1770 Liedekerke (053)64 57 69 www.cvovti-aalst.be</p>

Tabel 3: Centra voor Volwassenenonderwijs met een HBO-aanbod in de regio Leuven-Hageland:

Consortium	Centrum voor Volwassenenonderwijs
Consortium L4	<p><u>CVO ACE-Groep T</u> A. Vesaliusstraat 13 - 3000 Leuven (016)30 10 30 www.groept.be</p> <p><u>CVO De Nobel</u> J. Lipsiusstraat 71 - 3000 Leuven (016)20 18 19 www.cvodenobel.be</p> <p><u>CVO De Oranjerie</u> Boudewijnvest 3 - 3290 Diest (013)35 09 90 www.deoranjerie.be</p> <p><u>CVO Leuven-Landen</u> Redingenstraat 90 - 3000 Leuven (016)31 99 20 www.cvoleuven.be</p> <p><u>CVO Sociale School Heverlee</u> Groeneweg 151 - 3001 Heverlee (016)37 51 83 www.cvo-ssh.be</p> <p><u>CVO VTI Leuven</u> Dekenstraat 3 - 3000 Leuven (016)31 97 72 www.cvovtileuven.be</p> <p><u>CVO HIRL</u> Schoolstraat 1 - 3200 Aarschot (016)20 35 25 www.hirl.be</p>

Brussels Consortium Volwassenenonderwijs
(Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
www.brucovo.be

Consortium Groene Rand
(regio Halle-Vilvoorde)
www.groenerand.be

Consortium L4
(regio Leuven-Hageland)
www.leereenlevenlang.be